

Clemens Kraft AS
Fridtjof Nansens plass 6
0160 OSLO

Vår dato: 17.03.2022

Vår ref.: 201200880-59

Deres ref.:

Clemens Kraft AS - Søknad om planendring for Kvammadalselvi kraftverk i Aurland kommune, Vestland - NVEs vedtak

NVE viser til søknad fra Clemens Kraft AS, mottatt 31.03.2020, om tillatelse til å endre konsesjonsgitt kraftstasjonsplassering.

Bakgrunn for søknad

Kvammadalselvi Kraftverk SUS fikk konsesjon til bygging av Kvammadalselvi kraftverk 26.02.2016 i Aurland kommune. Clemens Kraft AS har i ettertid overtatt prosjektet, og søkte i desember 2020 om utsatt byggefrist. NVE innvilget utsatt byggefrist med inntil fem år, til 26.02.2026.

Søknad

Clemens Kraft AS søker om følgende tillatelse:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Flytte kraftstasjonen fra ca. kote 460 til ca. kote 420.

Etter en gjennomgang av prosjektet mener Clemens Kraft at flytting av kraftstasjonen vil redusere konfliktnivået, samtidig som fallet vil bli bedre utnyttet, og prosjektet vil dermed bli mer økonomisk robust. Planendringen vil medføre noen endringer fra dagens konsesjon. Plassering av kraftstasjonen flyttes ca. 50 meter i luftlinje sammenlignet med konsesjonsgitt plassering. Vannveien forlenges tilsvarende. Ved flytting av kraftstasjonen vil også påvirket elvestrekning øke med ca. 50 meter. Adkomstveien til kraftstasjonen vil forlenges med ca. 150 meter. Se figur 1 for oversikt over de omsøkte endringene.

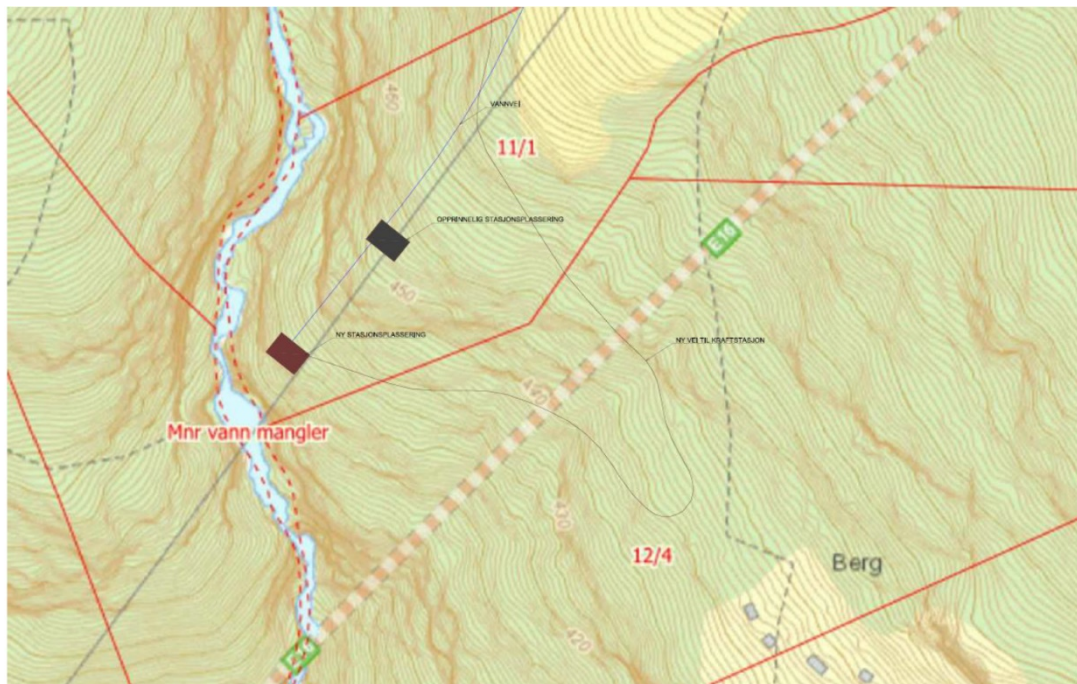
Flytting av kraftstasjonen er beregnet til å gi en produksjonsøkning på 1,3 GWh/år. Byggekostnadene er beregnet til å øke med ca. 2,3 mill. NOK, og beregnet marginalkost blir dermed 1,8 kr/kWh.

Søknaden trekker frem at det i NVEs bakgrunn for vedtak er listet opp flere forutsetninger for konsesjon, en av disse er at adkomstvei og rørgate skal legges slik at de ikke kommer i konflikt med naturtypelokalitet nr. 4. «Turli». Omsøkte planendring innebærer å flytte

kraftstasjonen ut av naturtypelokaliteten og legge adkomstveien rundt. Ved opprinnelig stasjonsplassering vil rørgate, stasjon og adkomstvei komme i konflikt med denne naturtypen. Ved planendringen vil rørgaten fortsatt krysse lokaliteten, men her er det ifølge tiltakshaver mulighet for revegetering.

Forholdet til offentlige planer og nasjonale føringer vil ikke endres ved den omsøkte planendringen.

Utbygger har avklart med Aurland Energiverk at nettet har kapasitet til økningen i effekt som følger av planendringen.

Figur 1. Oversikt over planendringen (planendringssøknad s. 7).

Søknadens hoveddata**Tabell 1.** Hoveddata for konsesjonsgitt alternativ og for omsøkt alternativ.

Kvammadalselvi kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Konsesjon	Endringssøknad
Nedbørfelt*	km ²	15,9	15,9
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	23,0	23,0
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	46,0	46,0
Middelvannføring	m ³ /s	0,731	0,731
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,006	0,006
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0.154	0.154
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0.002	0.002
Restvannføring**	m ³ /s	0,15	0,15
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	875	875
Magasinvolum	m ³	-	-
Avløp	moh.	460	420
Lengde på berørt elvestrekning	m	2650	2700
Brutto fallhøyde	m	415	455
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,93	1,02
Slukeevne, maks	m ³ /s	1,55	1,55
Slukeevne, min	m ³ /s	0,15	0,15
Planlagt minstevannføring, sommer	m ³ /s	0,400	0,400
Planlagt minstevannføring, vinter	m ³ /s	0,030	0,030
Tilløpsrør, diameter	mm.	700	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2350	2400
Overføringsrør/tunnel, lengde	m	-	-
Installert effekt, maks	MW	5,1	5,7
Brukstid	timer	2680	2560
PRODUKSJON***			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	5,23	5,75
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,03	8,84
Produksjon, årlig middel	GWh	13,26	14,59
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad (2020)	mill.kr	45,5	47,8
Utbyggingspris (2020)	Kr/kWh	3,4	3,3

*Lokalt nedbørfelt.

**Restfeltets middelvannføring like oppstrøms kraftstasjonen.

*** Netto produksjon der konsesjonsgitt minstevannføring er trukket fra.

Høring

Søknaden ble 14.01.2021 sendt på høring til alle parter som avga uttalelse til den opprinnelige konsesjonssøknaden. Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det var behov for kunngjøring og bred offentlig høring. NVE mottok fire høringsuttalelser. Uttalelsene har vært forelagt Clemens Kraft for kommentarer, og ble kommentert i brev av 8.03.2021.

NVE var på befaring i området 24.08.21 sammen med representanter fra Clemens Kraft, grunneiere, Aurland kommune og Vestland fylkeskommune.

Vi har mottatt følgende uttalelser til planendringssøknaden:

Aurland kommune uttaler brev av 09.02.2021:

«Aurland kommune har ingen merknad til den omsøkte endringa for Kvammadalselvi kraftverk.»

Statsforvalteren i Vestland uttaler i brev av 24.02.2021:

«Statsforvalteren vurderer at flytting av kraftstasjonen kan få negative konsekvensar for viktig naturmiljø, og vi tilrår å avslå planendringssøknaden for Kvammadalselvi kraftverk.»

Vi viser til oversendinga 25. januar i år med planendringssøknad for Kvammadalselvi kraftverk.

Om planendringa

Clemens Kraft AS søker om å få endre plasseringa av kraftstasjonen frå kote 460 til kote 420. Dette vil føre til at røygata blir forlenga med 50 meter, og at tilkomstvegen til kraftstasjonen blir 150 meter lengre. Elvestrekninga som blir påverka av utbygginga vil auke med 50 meter. Påverknaden på naturtypelokaliteten naturbeitemark (verdi viktig - B) blir redusert. Årleg energiutbytte vil auke med 1,3 GWh.

Vår vurdering

Negativ konsekvens for naturtypen bekkekløft var hovudgrunnen til at vi rådde frå å gi konsesjon til Kvammadalselvi kraftverk. Vi la til grunn at dette er ein naturtype som i upåverka tilstand berre finst i lite omfang i regionen, og som inneheld rike utformingar av sjeldne vegetasjonstypar (elvmosesamfunn). Dei to bekkekløftlokalitetane som blir påverka av utbygginga var dårleg undersøkte pga. vanskeleg tilkomst, men det var registrert fleire indikatorar på kalkrike tilhøve som gjev grunnlag for sjeldne artsførekomstar.

Flytting av kraftstasjonen til kote 420 vil påverke ytterlegare 50 meter av den nedre bekkekløfta, og vil føre til inngrep i lokaliteten. Auka negativ konsekvens for lokaliteten er ikkje vurdert i planendringssøknaden. Fordelen ved å unngå inngrep i naturbeitemarka er derimot nemnt som hovudargument for planendringa, saman med den økonomiske vinninga.

Vi vil minne om at gjeldande konsesjon er gitt med føresetnad om at tilkomstvegen skulle leggjast slik at naturbeitemarka ikkje skulle bli vesentleg påverka. Det ble òg lagt til grunn i

konsesjonsvurderinga at storleiken på prosjektet tilsa at prosjektet kunne ta omsyn til viktig naturmiljø, og utbyggingsprisen var god samanlikna med mange andre utbyggingsprosjekt. Det vil vere underleg om dette no skal gi grunnlag for å utvide prosjektet, og påføre ytterlegare negativ konsekvens for bekkekløftlokaliteten.

Vi meiner det må vere ein viss terskel for å kunne utvide konsesjonsgitte prosjekt i disfavør av allmenne interesser. Det er uheldig med etappevis justering av eit kraftprosjekt, etter at konsesjonsvedtaket er fatta gjennom ei heilskapleg vurdering av fordelar og ulemper ved utbygginga.»

Vestland fylkeskommune uttaler i brev av 23.02.2021:

«Seksjon for kulturarv i Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regionalt kulturminnemynde ved sakhandsamar Silje Øvrebø Foyen.

Vi har i dag ikkje kjennskap til automatisk freda kulturminne eller andre verneverdige kulturminne som blir råka av planendring. I søknaden står det at ny veitrase til stasjonen vil ta mindre jordbruksareal og meir skogsareal enn opphøveleg omsøkt. Det er positivt at flytting av stasjonen fjernar stasjonsbygningen og veg bort frå naturtype kulturmarkseng/slåtteeeng. Det er likevel eit potensiale for funn av førhistoriske utmarkskulturminne i dette området.

Vestland fylkeskommune har tidlegare stilt krav til gjennomføring av ei arkeologisk registrering innafor planområdet for Kvammadalselvi kraftverk. Registreringa skal oppfylle tiltakshavarar undersøkingsplikt jamfør § 9 i lov om kulturminne. Vi ber tiltakshavarar ta kontakt i god tid før tiltak etter planen skal setjast i verk.»

Jens Lunde uttaler i e-post av 14.01.2021:

«Har ikkje noko merknad til prosjektet som nevnt ovanfor, då det og utløyser vegrett til utmarksstølen min, som og gjer at utmarka mi kan nyttast på ein bedre måte».

Clemens Kraft kommenterte de innkomne uttalelsene i brev til NVE av 8.03.2021:

«Merknad til statsforvalteren i Vestland:

Byggherre vil plassere kraftstasjonsbygget inntil fjellveggen som vises i figur 2 i endringssøknaden. Bygget vil bli plassert så langt fra kanten ned mot bekkekløften at det ligger utenfor lokaliteten og ikke føre til større direkte inngrep i lokaliteten enn opprinnelig plassering av stasjonen.

Som vi skriver i søknaden, vil berørt elvestrekning øke med 50m. Når man ser denne forholdvis lille økningen i berørt elvestrekning opp mot redusert press på andre lokaliteter mener vi at totalen for planendringen er positiv i forhold til naturinngrep. Siden konsesjonen ble gitt er det kommet ny utbygger og noen nye grunneiere på enkelte eiendommer. Vi har sammen med grunneierne sett på hvordan man kan gjøre prosjektet bedre for både grunneiere, naboer, utbygger og med hensyn til naturinngrep. Vi mener at vi har funnet en endring som er positiv for alle disse interessene.

Merknad til Vestland fylkeskommune:

Byggherre er oppmerksom på undersøkelsesplikten etter §9 og vil kontakte fylkeskommunen for gjennomføring av kulturminne undersøkelser når vi har fått avklart endelig influens område for prosjektet gjennom denne planendringssøknaden.»

NVEs vurdering

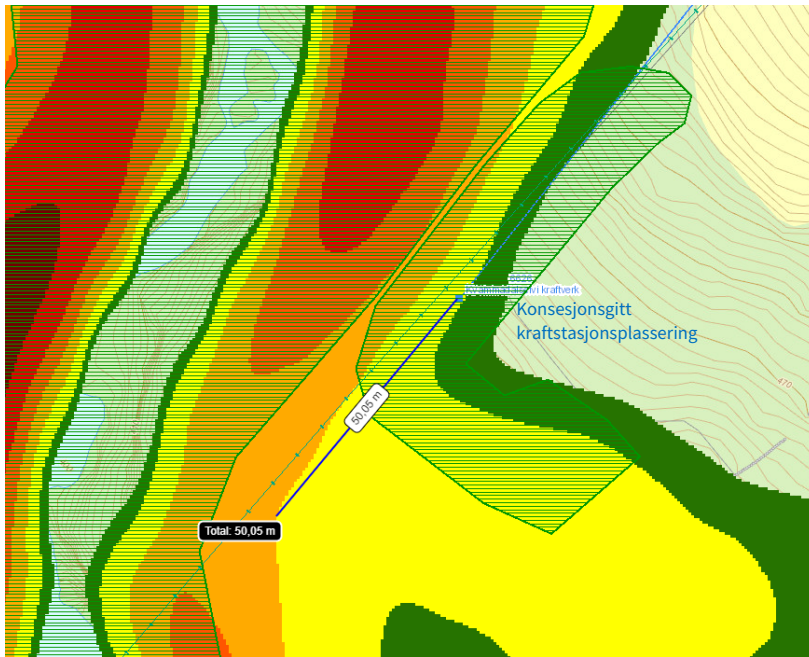
NVE gav konsesjon til å bygge Kvammadalselvi kraftverk 26.02.2016. En av forutsetningene for konsesjonen var at adkomstvei og rørgate ikke skulle komme i konflikt med naturtypelokalitet nr. 4 «Turli», som er en naturbeitemark av typen kulturmarkseng med verdi B. Forutsetningen om å unngå naturtypen baserte NVE på at det som et avbøtende tiltak i biomangfoldrapporten ble foreslått å legge rørgata noen meter lengre ned i terrenget, slik en hadde sett for seg på første felles befaring. Samtidig ble det foreslått en omlegging av adkomstveien slik at naturbeitemarka kun ville bli påvirket av veien de siste meterne bort til kraftstasjonen. NVE støttet denne vurderingen.

I planen som nå omsøkes vil belastningen på naturbeitemarka «Turli» ifølge tiltakshaver reduseres ytterligere ved at kraftstasjonen flyttes ut av lokaliteten, og adkomstveien legges rundt. Clemens Kraft trekker også frem at ved flytting av stasjonen vil det bli mindre høydeforskjell mellom kraftverket og elva, og dermed mindre fare for erosjon når avløpsvannet slippes tilbake i vassdraget.

Terrenginngrep

Planendringen innebærer å flytte kraftstasjonen 50 meter og dermed også forlenge rørgata 50 meter. NVEs bratthetskart viser at endringen innebærer bygging i et vesentlig brattere terreng (Figur 2.) enn opprinnelig plassering. Dette ble bekreftet på befaring da vi måtte gå utenom det aktuelle området på grunn av bratthetsgraden. I NVEs veileder nr. 2/2021¹ er utfordringer med sidebratt terreng beskrevet. Om sidebratt terreng står det følgende: «*Omfanget av terrenginngrep og arealbruk øker ofte som en følge av utslaget på fyllinger og skjæringer, og oppryddingen og istandsettingen kan bli svært krevende*». Når det gjelder istandsetting ved revegetering vil en tilleggsutfordring i det aktuelle området være at grunnen er dominert av fjell, som bekreftet av NGUs løsmassekart. En berggrunn dominert av fjell vil også medføre behov en del sprenging, som isolert sett vil bidra til økt arealbruk og store irreversible terrenginngrep. Ved sprenging og massehåndtering i sidebratt terreng vil det også være en fare for at masser raser ut og ned i bekkekløfta, som befinner seg videre nedover i terrenget. NVE mener dette vil være uheldig. På grunn av brattheten i området og medfølgende ulemper vurderer NVE terrenginngrepet ved omsøkte planendring som uforholdsmessig stort, særlig sett i forhold til en økt kraftproduksjon på 1,3 GWh. NVE vil legge avgjørende vekt på dette i vurderingen av konsesjonssøknaden.

¹ Evjen, K., Kielland, M. H., Anker, M. & Norconsult. (2021). *Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg*. (NVE-veileder 2/2021). Oslo: NVE

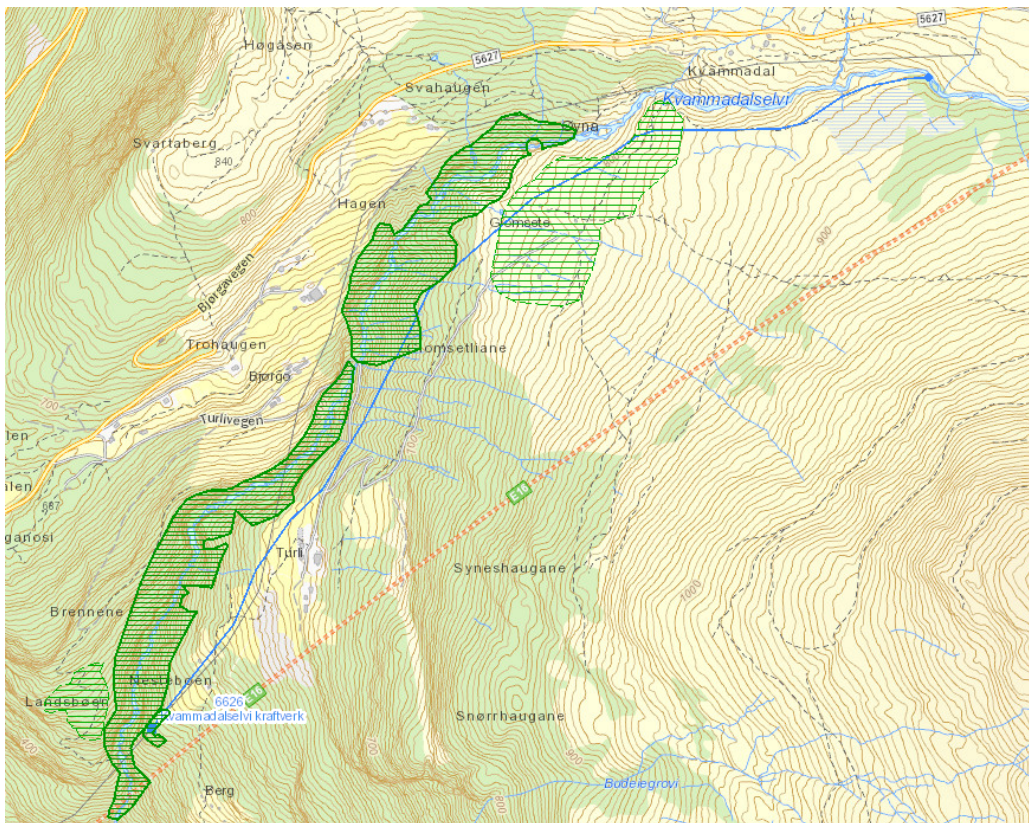

Figur 2. Kartet viser området for konsesjonsgitt og omsøkt kraftstasjonsplassering. Fargene representerer brattheten i området. Grønt: 27–30 grader, gult: 30–35 grader og oransje: 35–40 grader. Blått punkt markerer konsesjonsgitt kraftstasjonsplassering. Oppmålt linje viser 50 meter i luftlinje. Grønt skravert område viser kartlagte naturtyper (NVE Atlas).

Naturmangfold

I den konsesjonsgitte løsningen vil to bekkekløfter bli berørt, den øvre med tilhørende fossesprøytsone og den nedre med partier av elvemosesamfunn (Figur 3.). Ved å flytte kraftstasjonen vil berørt elvestrekning øke med ca. 50 meter, og en større del av den nedre bekkekløfta vil bli berørt. Denne bekkekløfta ble gitt verdi B i kartleggingen av biologisk mangfold i forbindelse med opprinnelig konsesjonssøknad. Det ble i den nedre kløfta også kartlagt partier med elvemosevegetasjon, en vegetasjonstype som regnes som sterkt trua (EN) på Sør- og Vestlandet². I følge biomangfoldrapporten er elvemosevegetasjonen her i et område (Indre Sogn) hvor den ikke er så hardt rammet av konsekvensene fra sur nedbør, og befinner seg i en gråsone hva gjelder behov for vern.

² Fremstad, E. & Moen, A. (2001). *Truete vegetasjonstyper i Norge*. – NTNU Vitenskapsmuseet. Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Figur 3. Bekkekløftlokalitetene som ble kaltlagt i forbindelse med opprinnelig konsesjonssøknad vises skravert i grønt. Inntak, rørgate og konsesjonsgitt kraftstasjonsplassering vises i blått (NVE Atlas).

Statsforvalteren fraråder i sin uttalelse at det gis konsesjon til omsøkt planendring. Utbygningens påvirkning på bekkekløftlokalitetene var hovedgrunnen til at Statsforvalteren frarådet utbygging i 2015, og er fortsatt hovedgrunnen til at de fraråder at det gis konsesjon til planendringen. De trekker frem at det kun finnes et fåtall bekkekløfter i upåvirkta tilstand i regionen, og at det i den nedre kløfta er påvist rike utforminger av elvemosesamfunn. At bekkekløftlokalitetene er dårlig undersøkt og at det samtidig er registrert flere indikatorer på kalkrike forhold blir også påpekt.

Fordi NVE i denne saken legger avgjørende vekt på omfanget av terrenginngrepet, har vi ikke gjort inngående vurderinger av planendringens utvidede påvirkning på nedre bekkekløftlokalitet. Vi er likevel enig med Statsforvalteren i at egenskaper ved bekkekløftsamfunnet tilsier at det her er et potensial for flere funn enn det som ble gjort i kartleggingen knyttet til opprinnelig konsesjonssøknad.

Fjerning av permanente inngrep, som kraftstasjon og adkomstvei, fra i naturbeitemarka «Turl» trekkes frem av tiltakshaver som en fordel ved planendringen. NVE stiller imidlertid spørsmålstegn ved hvor stor denne fordelen i realiteten er. I gitt konsesjon har NVE allerede forutsatt at legging av adkomstvei ikke skal komme i konflikt med naturtypelokalitet nr. 4 «Turl». NVE baserte dette på et forslag om omlegging av vei lagt frem i biomangfoldrapporten. Forslaget innebærer at lokaliteten kun vil bli påvirket de

siste meterne bort til stasjonen. I endringsplanene vil veien bli lagt helt utenom lokaliteten. Etter NVEs syn er forskjellen mellom konsesjonsgitt og omsøkte plassering av adkomstvei såpass liten at det ikke kan tillegges særlig vekt i vår vurdering. Når det gjelder konsesjonsgitt kraftstasjonsplassering har dette arealet få biologiske verdier ifølge biomangfoldrapporten. Arealet er inkludert i lokaliteten for å vise størrelsen på et åpent engareal uten moderne drift. NVE mener derfor at tap av dette arealet ikke like konfliktfylt som tap av andre deler av lokaliteten. Flytting av kraftstasjonen vil likevel ha en viss positiv effekt for naturtypelokalitetens helhet, men på grunn av få biologiske verdier vil ikke omsøkte flytting av kraftstasjonen bli vektlagt i vesentlig grad i NVEs vurdering.

Oppsummering

Området hvor omsøkt kraftstasjonsplassering er planlagt, er svært bratt og vil derfor kunne resultere i et stort, irreversibelt terrenginngrep. NVE mener gevinsten i økt kraftproduksjon på 1,3 GWh ikke veier opp for et inngrep av slikt omfang. I NVEs vurdering av konsesjonssøknaden har omfanget av inngrepet vært avgjørende.

Redusert påvirkning på naturbeitemarka «Turli» har i liten grad blitt vektlagt i vår vurdering, da det i gitt konsesjon allerede er forutsatt at legging av adkomstvei og rørgate ikke skal komme i konflikt med naturtypelokalitet nr. 4 «Turli». I tillegg til at konsesjonsgitt kraftstasjonsplassering har få biologiske verdier.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved omsøkte planendring for Kvammadalselvi kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE gir ikke tillatelse til omsøkte planendring for Kvammadalselvi kraftverk.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Clemens Kraft AS

Kopimottakerliste:

AURLAND ENERGIVERK AS

AURLAND KOMMUNE

Jens Lunde

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.

Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.